

Tabea Soergel&Martin Becker&Martina Lisa
Když jde básník do hospody aneb Petrův princip

OBSAZENÍ

Vypravěčka: Valérie Zawadská

Král pábitelů: Zdeněk Maryška

Hlas 1: Kajetán Písařovic

Plná hospoda, cinkot sklenic, přes to:

KRÁL PÁBITELŮ

„Když štěstí není
člověk musí zanechat snění
špatně se to bez štěstí žije
život je někdy smutná ironie“

ATMO Hospoda: Přit'ukávání na zdraví

1 O-TON MARTINA LISA

„Das ist, glaube ich, das Problem am tschechischen Bier. Man sagt so schön:
Wir gehen auf ein Bier, und man geht aber nie auf ein Bier. Und wenn man in
Tschechien auf ein Bier geht, bleibt man wahrscheinlich so lange in der Kneipe
sitzen, bis man rausgeworfen wird.“

HUDBA Tři Sestry - Zelená

VYPRAVĚČKA

Už je asi něco po půlnoci. Vyprávějí se typické historky, na nichž nikdy nic moc pravdivého nebylo. Za stoly chlapi, samozřejmě jen chlapi, zapíjejí bratrství, ačkoliv se dneska vidí poprvé v životě. A u zadního stolu si vyhublý týpek objednává poslední kafe. A jako jediný ze všech vypadá spokojeně.

KRÁL PÁBITELŮ

...a teď se směje jako malý dítě.

2 O-TON IGOR MALIJEVSKÝ

„A on tehdy ještě sekal trávu s kosou tady na návsi, dnes už se to dělá jaksí strojově.“

VYPRAVĚČKA

Zatímco všichni ostatní jsou čím dál opilejší, PETR sedí za stolem, okolo něj kamarádi. Dneska slaví své čtyřicáté narozeniny. Zajídá je obrovskou horou knedlíků a zapíjí kafem, po litrech.

KRÁL PÁBITELŮ

...a teď začíná veršovat. O apokalypse. Básní a básní a nehodlá s tím přestat... a měsíc se o něco málo skloní k zemi a naslouchá mu... a celý vesmír jakoby na zlomek vteřiny zatajil dech.

3 O-TON PETR VERŠUJE

„Když štěstí není
člověk musí zanechat snění
špatně se to bez štěstí žije
život je někdy smutná ironie
chtěl já svoji lásku velkou mít
musím však bez té velký bok po boku
bylo to pěkně na znělku
život by byl lepší zvesela
kdyby místo Štěpánky byla po mém boku Marcela“

HUDBA: Franz Schubert, Messe No. 5 in As-Dur, přes to:

HLAS 1

Když jde básník do hospody aneb Petrův princip. Autoři: Tabea Soergel, Martin Becker, Martina Lisa.

HUDBA končí, pryč

ATMO: PETR VLASÁK

[Petr listuje fotoalbem]

VYPRAVĚČKA

Fotky jsou v albu nalepeny nakřivo, jen tak izolepou, některé se dokonce překrývají. Stránky, které se k sobě někdy, a ne zřídka, přilepily, od sebe Petr netrpělivě odtrhává.

POKRAČOVÁNÍ O-TON PETR VLASÁK

[Petr nepřestává mluvit, chaos. Do toho žena, děti, pes.]

ATMO: lis odpadu, třídírna odpadů v Kamenných Žehrovicích

5 O-TON VÁCLAV ČEPIČKA

„Tady v přední části je ten papír a tady v zadní části jsou ty plasty veškerý, který do těch kójí podle barvy a podle druhu támhle spadaj.“

VYPRAVĚČKA

Tak tady je všechno to, co vyhodili obyvatelé pražských předměstí. Papír, umělá hmota, folie, kartóny – to všechno se tu třídí a pak posílá do Číny. Jen plastové lahve mají zvláštní postavení, mají totiž různou hodnotu. Červené a modré jsou nejcennější. A ten zbytek, to, co už opravdu nikdo nikde nechce, to skončí na skládce.

ATMO: VSTUP DO TŘÍDÍRNY, PETR VLASÁK NĚCO VOLÁ, VERŠUJE A BĚHEM TOHO TŘÍDÍ ODPAD.

6 O-TON PETR VLASÁK

„To je to, co ti Pražák vyprodukuje. No to co my Pražáci vyprodukujeme...“

7 O-TON VÁCLAV ČEPIČKA

„Petr je tedy jeden z nejstálejších. Stojí to na něm. Dost jako. Pak je tu strojník,

obsluhuje lis. Petr je jeho pravá ruka.“

VYPRAVĚČKA

Třídírna odpadů mezi půvabnými kopci středních Čech. Okres Kladno, kdysi se zde těžilo uhlí. Z dřívějšího bohatství zbyly jen díry v zemi a problémy s životním prostředím. Kamenné Žehrovice jsou jednou ze zdejších vesnic – s návší a rybníkem. A na kraji vsi: třídírna odpadů. Obrovská hala připomínající katedrálu.

8 O-TON PETR VLASÁK

„No hodně. Kdysi bejvávali. Nesnažíte se. Ted' je to prd. Tenkrát tady našli: pět tisíc, sedm tisíc, prstýnky, hele, mobily. V peněžence pět tisíc, sedm tisíc. Takže lidi byli hloupí. To jsou ty mamonáři pražský. To my chudí vesničani holt to nemáme.“

VYPRAVĚČKA

Dole v hale se odpad předtřídí. Nahoře, na pásu, se pak roztřídí zbytek. Muži a ženy u pásu na sobě mají červené kombinézy a na zádech německý nápis: „Saubermacher“.

9 O-TON PETR VLASÁK

„Kdysi jsme tady měli to, že... ted' jsme taková normální parta. Kdysi tady byli takový jakoby se dali rozpory... ale ty lidi, zaplat'pánbůh, co dělali velký rozpory, ty už jsou našťestí pryč. Ted' jsme tady taková normální parta.“

VYPRAVĚČKA

Petr pracuje, jako jediný, bez rukavic. Na své výslovné přání. Na jeho rukou je to znát.

10 ATMO/O-TON PETR VLASÁK

„Konec protože my musíme Arbeitenplatz [sic!] musíme uklízet. Jo? Takže ted' se bude prášit, vy pražský intelektuálové!“

VYPRAVĚČKA

Petr je vyčerpaný a špinavý, stál osm hodin u pásu. Ještě mu zbývá zamést schody, pak skočí pod sprchu a půjde na autobus. Po práci doma štípe dříví. Celé hodiny.

U toho popíjí jedno kafe za druhým. A poslouchá radio. A když myslí na zítřek, na to, co ho čeká, není nešťastný. Život je řeka. V jeho případě nekonečný proud lahví a kelímků od jogurtu, starých kýblů a vyhozených hraček.

11 O-TON PETR VLASÁK

„Jak jsem v září, vlastně, to, tak mě udělali to..., měl jsem v sobě takovou menší časovanou bombu, kdyby praskla, tak to že jsem bejt to. Takže jako já to беру pragmaticky ten život. Já jsem se smrtí vyrovnanej. Když to přijde, tak co s tím člověk udělá. Nic. Já říkám, smrt je jediná smutná jistota, kterou v tom životě máme, ať chudák nebo boháč, v tom je ta smrt krásně spravedlivá“

ATMO pryč.

12 O-TON MARTIN BECKER/MARTINA LISA

„Wo liegt eigentlich dein Maximum? Wieviel Bier hast du mal geschafft, Martina?“ „(Lacht.) **Darf ich das jetzt im öffentlich-rechtlichen Radio sagen?“** „Du musst es sogar. Wenn du es jetzt sagst, gebe ich dir nachher in Bier aus, okay?“ **„Ich weiß nicht, ob ich mich dran erinnern kann. Ich glaube, ich würde neun sagen.“**

HLAS 1

Ten den jsem se stal průsečíkem všech mizérií a neštěstí, které jsou má ubohá duše a hlava schopné schovávat ve svých neprobádaných vlhkých jeskyních, a bylo mi to hned jasné už prvním okamžikem probouzení se, kdy jsem ještě ani nestačil otevřít oči a už jsem nahlas řekl: „Do prdele...“

(Filip Topol: „Den a Noc“, s. 21)

HUDBA: Franz Schubert, Messe No. 5 in As-Dur

(H1) O-TON PETR HRUŠKA

150413_05.WAV, 03:55 – 04:28

„Mně teď běží hlavou ještě různé epizody, nebo tak co jsme v těch hospodách zažili a vlastně si uvědomuju, že hospoda je skutečně prostor, který se v mých básních objevuje mimořádně často a že si občas zakazuju psát o hospodách nebo pití ve strachu, že ho tam mám moc.“

KRÁL PÁBITELŮ

Jestli je to skutečně tak, jak to kdysi někde někdo u piva řekl, tak pro nás Čechy jsou hospody něco jako kostely. V nich se konají naše bohoslužby. A nejsvědomitějšími návštěvníky jsme my, básníci.

(H2) O-TON PETR HRUSKA

150413_06.WAV, 00:01 – 00:26

150413_06.WAV, 00:48 – 01:00

150413_06.WAV, 01:21 – 01:30

„Svého času po první sbírce mojí se uvyklo mně označovat jako takzvaného kuchyňského básníka, vznikl takový pojem, který potom opakovali všichni kritici, nebo ne všichni, ale řada z nich. A byl jsem částečně hanlivě označován za kuchyňského básníka. Ale lidé, kteří jsou takhle povrchní, si často ničeho nevšimnou. Takže si nevšimli že hospod mám víc než kuchyní. Kdybychom se měli posuzovat podle míst, tak jsem daleko víc hospodský.“

KRÁL PÁBITELŮ

My slavíme neděli denně. A opilství je naším zpovědníkem. A naše příběhy jsou hostie, které nám život sám klade na jazyk. A s každým novým pivem zažíváme nový křest.

(H3) O-TON PETR HRUSKA

150413_06.WAV, 02:02 – 02:41

„Já bych řekl, že bych si musel najít něco hodně podobného, kde by byla ta lidská řečně otevřenost a vydanost napospas, jestli se to dá takhle přeložit, vydanost do života, kde je takhle podobně vidět, musel bych hledat něco podobného. Kdyby Evropská unie měla zrušit hospody, tak ruší i moji poezii, to je jednoznačné.“

HUDBA: Franz Schubert, Messe No. 5 in As-Dur, darüber:

KRÁL PÁBITELŮ

Křtíme se na jména Hrabal a Havel, Topol a Kahuda, Hakl a Hruška a chlastáme a křtíme se celý boží den a celou noc, ach, zapomeňme na to, co kdysi kdosi řekl u piva, mezitím jsme skončili u zelený, nechodíme už do hospody, my *jsme* hospoda!

HUDBA VELMI HLASITĚ, POTOM NÁHLE PŘESTANE

ATMO: Vrkání holubů, přes to:

KRÁL PÁBITELŮ

Ale ráno poté, a to je to ta katastrofa, jsme jen hromádka neštěstí, žalostný obrázek, nic než lidské trosky. Opilost nás rozzvějkala na kousíčky a vyplivla. A my odpadáváme od víry.

ATMO: Město, studený vítr, přes to:

(H4) O-TON PETR HRUŠKA

150413_01.WAV, 03:26 – 03:41

150413_01.WAV, 03:51 – 04:10

„Hospoda je místo, kde je člověk spontánní a bezbranný. To je samo ze své podstaty

pro spisovatele důležité. Spisovatel potřebuje vidět člověka bez jeho masek a bez jeho póz. A hospoda, když si člověk umí počkat, tak mu toho pravého nebo nahého člověka přinese.“

VYPRAVĚČKA

Básník a hospoda. Málokterý český spisovatel zná tuto konstelaci tak dobře jako Petr Hruška. V hospodě tráví básník Hruška celé večery a noci. Tady se dívá lidem hluboko do očí, hluboko, až na dno duše. A v hospodě nachází to, o čem píše. Petr Hruška, ročník 1964, rodilý Ostravák. Ostravě zůstal věrný dodnes. Té špinavé Ostravě s její neméně špinavou pověstí. Drsné město s uhelnými hlubinami a špatným vzduchem. Tady si člověk vystačí s mnohem méně slovy než v Praze. A to především v hospodách. Zato se toho mnohem více vypije. Tak se o tom alespoň vypráví. A většinou to trvá velmi dlouho – to pití v hospodě.

(H5) O-TON PETR HRUŠKA

150413_01.WAV, 01:33 – 01:47

„To se tady v Ostravě totiž často stane, že den začne návštěvou hospody a potom celý den se to podivně opakuje, až člověk skončí v jiné hospodě.“

ATMO: Zvonění u „Lesa“, vstup do hospody

VYPRAVĚČKA

Tak takhle začíná den v Ostravě. Řekne se, že jdeme na jedno malé pivo. To ještě nikdo netuší, že to jedno malé pivo nám vydrží až do půl čtvrté do rána, a jen tak mezi námi, nezůstane to u jednoho, postupně se k němu přidávají další, už velká piva a pak i několik malých panáčků. To netušil na začátku večera nikdo, snad kromě básníka. Petr Hruška zná ostravské hospody jako své boty. Tu hlubokou melancholii a těžké mlčení – tady je to jiné než v Praze.

(H6) O-TON PETR HRUŠKA

150413_01.WAV, 04:28 – 04:59

150413_01.WAV, 05:28 – 05:38

„Ostrava je těžké industriální město, které je plné té lidské bídy, únavy a námahy. To je nejlíp vidět v hospodě. V hospodě se právě v Ostravě vždycky ta životní únava přinášela shazovala z ramen. Vyhnout se hospodě v Ostravě, to je jako vyhnout se houbám v lese.“

VYPRAVĚČKA

I život je tu těžší, místní nepsané zákony jsou drsnější, a to, že seš básník, říká Petr Hruška, je v mnohých hospodách lepší neříkat nahlas. Nanejvýš o sobě můžeš říct, že seš učitel, to by snad ještě šlo. Snad. Mezi slovem a pěstí mezi očima není v Ostravě mnohdy čas ani na loknutí piva.

Jako student si Hruška přivydělával prodáváním novin, po ostravských hospodách. Až v jedné narazil na havíře, který mu vyčetl, že prodává včerejší noviny. Což sice nebyla pravda – ale jakou to vůbec hrálo roli? Hruška měl nakonec štěstí v neštěstí. Do nosu nedostal, ale havíři musel slíbit, že s těmi svými novinami už nikdy nepřekročí práh jeho hospody.

(H7) O-TON PETR HRUŠKA

150413_01.WAV, 06:03 – 06:33

„Ta tradice je rozdílná. Když si vezmeme dva takové velikány pražské hospodské literatury, Haška a Hrabala. Tak oba tu hospodu pojímají jako svého druhu divadlo, které je krásných, komických epizod. Samozřejmě i něčím těžkých, ale především zábavných.“

VYPRAVĚČKA

Naslouchá-li člověk chvíli slovům básníka, spatří jiskření v jeho očích, když vypraví o drsné antiromantice ostravských hospod. Právě tady mezi opuštěnými šachtami a špinavým vzduchem se toho člověk nejvíce dozví o tom, jak je to s těmi básníky a hospodami. U piva je možné podívat se životu zhluboka do očí. Ať už má ošklivou

tvář, jeho příběhy jsou drsné a tvrdé a jeho zoufalství se může zdát nepřekonatelné – taková prostě je, ta holá, opravdová skutečnost. A hospoda je téměř magickým místem rituální očisty.

(H8) O-TON PETR HRUŠKA

150413_02.WAV, 00:01 – 00:23

„Ano, tam se člověk vypořádával.

On cítil, že tady je jeho život redukován na mechanismus, že tady se z něj dělá jen divadlo. A v té hospodě to ze sebe smýval a dostával kuráž“

(H9) O-TON PETR HRUŠKA

150413_01.WAV, 07:19 – 07:45

„Ta ostravská hospoda v literatuře je především expresivním zděšením, únavou, ano, zděšením, v místě jako je Ostrava vůbec může přinést a co znamená..“

ATMO hospoda: přit'ukávání si na zdraví

MUSIK: The Plastic People of the Universe, Magické noci, přes to:

ATMO: ÚRYVEK HRUŠKA PŘEDČÍTÁ

(H 10) O-TON PETR HRUŠKA

150413_01.WAV, 00:43 – 01:11

(v pozadí chřastí a dělá hluk žena v kuchyni)

„Celá ta skladba je takovým průvodcem ostravskými hospodami. Začne brzo ráno, v první hospodě, a potom prochází ten hrdina té skladby asi 20 ostravských hospod, až skončí někdy hluboko v noci.“

VYPRAVĚČKA

Bylo jen otázkou času, kdy se hospodomil Petr Hruška v hospodské metropoli

Ostravě rozhodne napsat celou knihu věnovanou hospodě. Terén, který důvěrně zná. Události a setkání, které z těchto básní promlouvají jsou sice zhuštěné a uspořádané do básnického cyklu, ale bez výjimky dokumentárně pojaté. A hlavním hrdinou je on sám.

(H 11) O-TON PETR HRUŠKA

150413_04.WAV, 00:29 – 00:34

150413_04.WAV, 00:43 – 01:05

„Bylo to velmi snadné. Potřetí hospodě to jde samo. Ale vážně, to byla kompozice asi dvaceti hospod, které jsem znal už dlouho. A pro tu kompozici jsem použil zážitky, které se mi přihodily v různých dnech.“

VYPRAVĚČKA

Hruškovi přitom nešlo o autobiografická fakta, ale o co nejvěrohodnější obraz města snažil se vykreslit místa, na nichž se Ostrava svému pozorovateli ukazuje bez jakéhokoli přikrášlení, unavená a nenalíčená. Jeho básnický cyklus je melancholickým chvalozpěvem na ostravské hospody, písní plnou temných tónů a disharmonií.

(H 12) O-TON PETR HRUŠKA

150413_04.WAV, 01:25 – 02:00

„Mým záměrem bylo vytvořit takovou dosti bezútěšnou cestu Ostravou, která opravdu svého času vedla opravdu jen od hospody k hospodě, nebo od těžní věže k těžní věži. Chtěl jsem ten den naplnit tou bezútěšností v těch hospodách, ale není to úplně přesný odraz toho, že bych poctivě těch 22 hospod prošel, něco tam zažil a ještě si to dokonce pamatoval. To bych nedokázal.“

VYPRAVĚČKA

O tady v drsné Ostravě, mezi místními strohými, málomluvnými pijany, zažívá Petr Hruška znovu a znovu okamžiky nesporné krásy. A možná, že ty okamžik bývají

právě tady o něco zářivější, jako perly v popelu. Na náhlou a neočekávanou hospodskou magii je i v Ostravě spoleh.

(H 13) O-TON PETR HRUŠKA

150413_05.WAV, 00:06 – 00:18

150413_05.WAV, 00:30 – 01:01

150413_05.WAV, 01:31 – 01:48

150413_05.WAV, 02:10 – 02:20

150413_05.WAV, 02:33 – 02:34

„Já mám rád, když v hospodě najednou vznikne věta, krátká promluva, věta, jako by byla odnikud, a která je najednou jako zjevení, je záhadná, nevíme pořádně, co znamená, ale je úžasně magická. Pamatuju si třeba nad ránem v jedné hospodě, v jednom ostravském nonstopu, kterou někdo pronesl a zněla jako nějaký zenbuddhistický koan a ta zněla: Toho piva je jednou víc a jednou míň a jednou víc.“

VYPRAVĚČKA

Životu Petra Hrušky dominují, hodně obecně řečeno dva póly: práce a hospoda, den a noc. Přes den vyučuje studenty a pracuje na svých básních, ale večer ho to táhne k pivnímu oparu a cigaretovému dýmu. Jeho poezie je průsečnicí obou světů. A když se někdy na delší dobu ocitne daleko od své Ostravy, od svých hospod – tak mu začne něco neuvěřitelně chybět. Ne tělesně, ale na duši.

(H 14) O-TON PETR HRUŠKA

150413_05.WAV, 03:08 – 03:27

„Je to zvláštní obrazárna nebo ještě lépe film, na kterém jsem se stal závislý.“

(H 15) O-TON PETR HRUŠKA

150413_07.WAV, 02:34 – 02:54

„Protože to bych chtěl zdůraznit, já píšu vždycky bez pití. Zkoušel jsem psát s pomocí alkoholu a vždycky to dopadlo špatně, mně to nejde prostě, takže píšu

vždycky bez alkoholu.“

MUSIK pryč.

KRÁL PÁBITELŮ

Přijde básník do hospody a řekne: A víte co? Němce jsme přežili, Rusy jsme přežili a na co dojedem? Na zasraný nákupní centrum!

22 O-TON MARTINA LISA/MARTIN BECKER

„Ich weiß, eine Zeitlang war sechs Bier eigentlich ein Standard, was ich getrunken habe in der Kneipe. Und nach sechs Bier wusste ich, das ist das, womit ich noch klarkomme. Nach sechs Bier kann ich noch nach Hause fahren.“
„Aber nicht mit dem Auto.“ „Nee, da war ich, glaube ich, auch noch keine achtzehn. (Lacht.)“

MUSIK: Tři Sestry, přes to:

KRÁL PÁBITELŮ

Možná bychom se teď měli trochu nabiflovat teorii – jako při zkouškách na řidičák: nejdřív teorie a pak praxe. Ať víme, na čem jsme. Takže. Hospoda je... hospoda, je hospoda. Jenže, hospoda není hned hospoda. Ale postupně, času máme dost. Tenkrát, totiž před rokem 89, byly mezi hospodama rozdíly: tenkrát to byla jasná věc, asi jako dobře vymytý půllitr. Ono to v podstatě tak nějak vydrželo dodnes, ale už ne tak úplně... ale po pořádku, jedno po druhém. Tak jak to má být.

MUSIK stáhnout.

VYPRAVĚČKA

První cenová skupina byla normálním občanům v podstatě nedostupná. Takové podniky existovaly jen v Praze a v několika málo větších městech. Bylo tam draho,

lepší jídla a nápoje. Hodovali tam sovětští hosté, všechno bylo nóbl, šik, alespoň na první pohled. A každý stůl byl napíchnutý, každej pingl byl špicl – tak se o tom alespoň vypráví.

Do druhé cenové skupiny patřily restaurace. Už ne tak nóbl, ale taky šik, ale ne tak prošpiclovaný. Dobře se tam vařilo a člověk si to mohl sem tam dovolit.

MUSIK einblenden (znovu zesílit).

KRÁL PÁBITELŮ

Ale nebylo to místo, kde by se dalo v klidu posedět a pokecat si. Zajít na panáka a na pivo a na dalšího panáka a na další pivo. Takže si pamatujeme: podniky první a druhé cenové skupiny nebyly typickým cílem básníka, chtěl-li zajít do hospody. Nanejvýš zadním vchodem, na štamprli se spřízněným číšníkem. Hmmm, taková štamprlička by teď celkem bodla... ale pokračujeme v teorii.

MUSIK potlačit.

VYPRAVĚČKA

Třetí cenová skupina byla nejčastější. Cigaretový kouř šlo ještě jakžtakž rozdýchat a v kuchyni se vařilo knedlo vepřo zelo. K tomu se pilo pivo, s vínem jakékoli barvy to bylo od třetí skupiny už složitější. Ne, že by vůbec nebylo – ale dalo se skutečně pít?

MUSIK einblenden (zesílit)

KRÁL PÁBITELŮ

Teď to začíná být zajímavý. Hospůdka se plní, číšník roznáší nová piva, zcela samozřejmě, bez toho, aby se předem zeptal, všechno je tak trochu ušmudlané a ponuré. Sem se chodí pokecat, ne na jídlo. Kuchyně je tady v podstatě zbytečná. A tady, dámy a pánové, vcházíme do světa básníků. A hned se dozvíme, jak do hospody přišli a vždycky budou přicházet. Jak praktické.

MUSIK potlačit.

VYPRAVĚČKA

Ve čtvrté cenové skupině už se ani nevařilo. Tlačěnka, utopenec, nakládaný hermelín – k pivu, maximálně. Ale i jinak byl výběr omezený: pilo se tu pivo, pivo, pivo. K tomu občas nějaký ten panáček. Jako třeba zelená. A víno? To se tu nedalo pít.

MUSIK einblenden.

KRÁL PÁBITELŮ

Tady mohl člověk konečně roztát – a to platí pořád. Tady se mohlo pábit a pábí se dodnes. Tady se dalo životu podívat přímo očí – a dívá se dodnes. Tady se dalo zapomenout na čas, na tíhu života, na lásky nelásky a na tíhu samotnou ale hlavně zapomenout – a zapomíná se tady dodnes.

VYPRAVĚČKA

Ona, jen tak mezi námi, existovala i pátá cenová skupina. Ale ta se vymyká jakékoli fantazii, takže o ní ani slovo. Ani. Slovo.

KRÁL PÁBITELŮ

Na zdraví!

MUSIK zostra ztlumit

ATMO: vesnice, statky, zvířata.

23 O-TON PETR VLASÁK

„Táta byl nakonec rád, že jsem byl kluk, měl představu, že jednou převezmu statek. Šel to se svejma kamarádama zapít a tak jsem se holt narodil.“

VYPRAVĚČKA

Někdo zvoní. Za dveřmi stojí malý sousedův usmrkanec, na sobě jako vždy ušmudlaný svetr. Směje se, nebo se jen tak nervózně šklebí? To není úplně jasné. Nepřišel se podívat na čerstvě narozené telátko, ani si nechce pohladit králíčky – chce si jen půjčit pár knížek, které u něj doma nemají.

24 O-TON PETR VLASÁK

„Jak jsem říkal, rodiče mi toho moc jako nemohli koupit, taky byla mezi nima Itálie, ale zase jsem vyrůstal v úplný rodině. Ale táta mě měl pořádně vohejbat, dokud je proutek mladej, byl na mě moc hodnej. Ale to jsem poznal, když jsem byl starší. Matka, jak se říká, svéráz, upovídanej jsem asi po ní.“

ATMO pryč.

VYPRAVĚČKA

Jako dítě četl Petr v podstatě pořád. V mládí napsal i několik povídek, ale pak toho nechal. A ve škole dlouho patřil k těm nejbystřejším.

25 O-TON PETR VLASÁK

„V páté třídě jsme měli dobrou učitelku dějepisu, paní učitelku Beranovou, ta to uměla tak vyložit, že mě to začalo bavit ten dějepis, mě zajímají ty rodokmeny, ty historický knížky, vo bitvě a hlavně jako by války.“

VYPRAVĚČKA

A přesto, že byl tak nadaný, odchází Petr v devítce ze školy. Je léto, Petrovi je 15 let a píše se rok 1989.

26 O-TON PETR VLASÁK

„Ale docela bylo paradox, v občanský nauce, že jsme se ještě v září učili KSČ, o obraně socialistického státu a pak přišel ten listopad. Sametová revoluce.“

VYPRAVĚČKA

Petr se vyučil a pracoval dva roky jako prodavač v potravinách – pak toho nechal.

27 O-TON PETR VLASÁK

„No protože já jsem musel z toho prodávání odejít z těch důvodů, když jsem prodával a někdo kradl, tak jsem musel platit manko a pak jsem ještě to dělal přes rok a pak už jsem to nechtěl dělat. Já mám takovou povahu, co na srdci to na jazyku, takže jsem raději odešel vod toho prodávání.“

KRÁL PÁBITELŮ

Je to teď skutečně ten okamžik, kdy se o rozhoduje o životě? A když jo, co bude pak? Jedna nesprávná věta v nesprávnou dobu? Špatný sen? Zklamaná naděje? Co rozhoduje o tom, jestli svůj talent budeme moci rozvinout nebo potlačit, abychom přežili? Je to ta chvíle, kdy se v tobě něco zlomí? A jak že se tomuhle prokletému principu říká?

MUSIK Filip Topol, Samozřejmě, přes to:

VYPRAVĚČKA

Petr chvíli pracoval jako pekař, než začal v polovině 90. let nastoupil do třídního odpadu v Kamenných Žehrovicích. I tady měl problémy s šéfem, Němcem. A po nějaké době s tím zase praštil. A trvalo to dalších deset let, než se tam zase vrátil – a stal se nenahraditelným.

28 O-TON IGOR MALIJEVSKÝ

„Skutečně, protože já když jsem se sem přistěhoval, před deseti lety, tak on byl první člověk, který mě tady pozdravil vůbec. A zároveň mě začal zasvěcovat do tajů vesnice. On když přijede člověk z města do vesnice, tak spoustu věcí nezná, takže on mě začal informovat, jak se to tady dělá, s popelnicema a spousta dalších věcí.“

VYPRAVĚČKA

Pražský fotograf a autor Igor Malijevský má dům v Čelechovicích, v Petrově rodné vesnici. 120 domů, jedna hospoda, prázdná multifunkční hala, náves a louka. Za socialismu se tu konaly prvomájové průvody, tu dobu zde připomíná jen pár opuštěných držáků na vlaječky přibitých na kmenech okolních stromů.

MUSIK pryč.

29 O-TON IGOR MALIJEVSKÝ

„Po několika měsících takového komunikačního přátelství jsem se rozhodl ho pozvat na kávu k sobě domů. Ukázalo se, že jsem první člověk, u kterého kdy byl na návštěvě mimo blízké rodiny. Pak jsem ho některé věci musel naučit i já, třeba že návštěva se po nějaké době zdvihá a odchází.“

VYPRAVĚČKA

To, že je Petr většinou velmi umíněný, není pro mezilidské vztahy zrovna jednoduché. Tak například ze zásady nechodí do hospody.

30 O-TON PETR VLASÁK

„Ani mezi ty lidi tam moc nechodím, já jezdím, když se chci pokecat, jezdím do Strašecí, tam je takovej bufítek. Ty strašecký, ty, co jsem tam poznal, ty lidi jsou pro mě lepší, s těma rád pokecám.“

VYPRAVĚČKA

Český poeta, který pohrdá pivem. Co tak ještě snese, je tequilla, a to klidně bez soli a citrónu.

31 O-TON PETR VLASÁK

„Ale jo jako já jsem takovej bezprostřední. Já jednám s lidma, jak lidi jednaj se

mnou. Na hajzly člověk musí bejt hajzl, na hodný lidi člověk musí bejt hodnej.“

**ATMO: PETR DICHTEK UND SINGT SEINE VERSION DER
TSCHECHISCHEN NATIONALHYMNE, darüber:**

„kde studce jsou
leží uprostřed nížiny
sdružují města i dědiny
vládne tam hlava jediná
moudrý prezident a Josef Šedina
to je ta země studecká
domov tvůj
země studecká
domov tvůj“

VYPRAVĚČKA

A byl to Igor, kdo Petrovi zařídil první oficiální vystoupení: 2009 ho spolu s Jaroslavem Rudišem pozval do jejich literárně hudební show EKG v pražském divadle Archa.

32 O-TON IGOR MALIJEVSKÝ

„Je to pro mě skutečně blízký kamarád. Pak s náma začal vystupovat. Ta jeho vystoupení jsou poměrně svérázná, to vnímám jako vlastně zcela přirozený vývoj, on je skutečně velmi bezprostřední. Na těch našich představeních je velkým přínosem.“

ATMO: PETR VERŠUJE, přes to:

„tak jste se tu všichni slezli
kam jste to vlezli
kam to člověk jenom vlez
tohle je věru divná veze
narazíte tu v životě pěkně trpce

je to síla
potkáte tu dobré lidi ale i blbce
blbce můžeme vážit na kila
ach vy Pražáci
že se humor u vás neztrácí
vy si na nic nemusíte hrát
zato ty naši měšťáci
na kraji vesnice drbna
zjevila se tu nejedna pěkná drbna
ta má glajt
na návsi bydlí obecní policajt
pěkně hezky pozpátku
on jmenuje se Vašek Jiráček
a tak lidi na co vy žasnete
na co se ptáte
och já se vám divím
vy jste aspoň upřímní
můžete se tý vesnický malosti jenom smát
tváří se tady lidi mile
však blbosti to dodává na síle
a tak pěkně překroč lamez
tahleta hnusná chtivá ves
vy měšťáci malí a nízký
co do tupost jste pěkně blízky
netvařte se netvařte vře
na dobrý lidi
a tak se já koukám
na tuhle ves jako tele.“

VYPRAVĚČKA

Petrova poesie existuje jen v mluvené podobě, nic nezapisuje. Improvizuje, ať už stojí na pódiu, třídí odpad u pásu nebo u špalku štípe dřevo. A nic si nevymýšlí. Svůj nelehký život mění v lehké verše. A je to každopádně básník, tenhle týpek, co nechodí do hospody a osm hodin denně třídí odpad.

O-TON pryč.

33 O-TON PETR VLASÁK

„Takže klidně bych odsud rád vystřelil, ta tupá, stochovská maloměstkost mě dost ubíjí, ale bohužel člověk musí bejt při realitě.“

MUSIK: Franz Schubert, Messe No. 5 in As-Dur, darüber:

34 O-TON MARTIN BECKER/MARTINA LISA

„Hast du diese ganzen Helden oder einige der Helden eigentlich mal getroffen in der Kneipe, hast du die mal gesehen? Gibt es die Dichter in der Kneipe wirklich, über die wir hier die ganze Zeit versuchen zu reden?“ „Klar. Das ist eigentlich auch das Schöne auch an Orten wie Prag, wobei man das vielleicht auch nicht denken würde, aber es gibt Kneipen, wo die Leute einfach sind, und man kann mit denen reden, wenn man das will. Und die sind ganz normal.“

HLAS 1

Vyšel jsem rázným krokem člověka, který ví, co dělá, a Potřeba pít s Depresí cupitaly kol mých boků, každá z jedné strany do mne zavěšená, nad čímž lidé, které jsem míjel, vrtěli hlavami a syčeli: „Ty děvkaři dneska, že se nestyděj, prasata!“
(Filip Topol: „Den a noc“, s. 30, 32)

MUSIK pryč.

KRÁL PÁBITELŮ

Já si to vykládám asi takhle: *Peterův princip*. Jedna z klasických zásad teorie managementu. Zjednodušeně řečeno, každý zaměstnanec může stoupat po kariérním žebříčku, až se dostane do funkce, na kterou jeho schopnosti už nestačí. Až jsou nakonec veškeré pozice obsazeny lidmi, jejichž schopnosti a dovednosti na plnění funkce nestačí.

Ale pak existuje ještě druhý případ: a to, že ten nejnadanější člen určité hierarchie tak dlouho klesá, až na naprosté minimum svého talentu. Až na úplné dno, na holou prázdnotu. A na tomto bodě, těsně nad hranicí nuly se člověk v poslední vteřině vzchopí, jako by naposled aktivoval veškeré síly... a rozkvetne. Například takový třídič odpadu, z něhož se najednou vyklube... básník. Jako by to v podstatě od začátku bylo jasné. Ale pozná to vůbec někdo? A bude to někoho zajímat? To už je jiná otázka. To je *Petrův princip* [sic !].

ATMO: příroda (ptáci zpívají, někdo kope lopatou, umíráček odbíjející v kapliče), přes to:

VYPRAVĚČKA

Jeden z pražských hřbitovů, dva, tři roky před sametovou revolucí. Hrobníkovi dělá jeho práce zjevně radost. Ptáci, veverky, čistý vzduch, spropitné od pozůstalých. Kdo by si v takové atmosféře nezačal pískat? Náš hrobník se kdysi vyučil štukatérem, kdysi se prodíral čistírnami odpadních vod a jako topič si sám zatápěl pod zadkem.

ATMO pryč.

35 O-TON VÁCLAV KAHUDA

„Prostě schopnost smát se sám sobě. Můžeme plakat sami nad sebou. Když si vezmete kolonie, ta banánová republika. Tak jsme si vybrali to lepší. Anebo se smát. Tak jsme si z těch emocí vybrali to lepší.“

ATMO Kneipe, přes to:

VYPRAVĚČKA

Hospoda, kavárna nebo něco mezi. Lokál v pražských Holešovicích je udělaný tak, aby vypadal starobyle, i když je tu teprve pár let. U stolu nedaleko dveří sedí Václav Kahuda, ročník 1965 – Kahuda píše a vášnivě rád vaří guláš. Sám si prošel podobnými dělnickými zaměstnáními, těmi si člověk tenkrát v podstatě projít musel, chtěl-li být básníkem.

36 O-TON VÁCLAV KAHUDA

„A hospody jsou naprosto nedílnou součástí těchhle těch zaměstnání. Když děláte tohleto zaměstnání, tak pak kam jdeme, prostě pak jdete do hospody. To je bod jedna, bod dva. Domů pak jdete už jenom spát.“

VYPRAVĚČKA

Na legendární underground byl Václav Kahuda tenkrát ještě trochu mladý, ale i tak mu jeho duch pronikl až do morku kostí.

37 O-TON VÁCLAV KAHUDA

„Zlatej tygr, v Nerudovce. U kocoura. Asi jich bylo jen pár, to byly takový tradiční. To byly takový superhospody s plzeňským. Tam se nedalo skoro sednout. My jsme byli takový chudý. Tam seděli vedle sebe všichni, disidenti, zaměstnanci ministerstva, tajná služba, máničky. Egon Bondy.“

MUSIK: Tři Sestry, Kovarna I, darüber:

VYPRAVĚČKA

Kahuda a jeho kamarádi se v osmdesátých letech scházeli v hospodě Na Staré kovárně v Braníku – bez pozlátek a bez kýče, samozřejmě. Tam tenkrát založili literární almanach. Jeho první náklad? Šest kusů.

37a O-TON VÁCLAV KAHUDA

„Já nechodím do hospody z nějaký sentimentality, já tam chodím čistě, že se mi chce. Nechodím tam často, dřív jsem chodil víc. Přiznám se, že chodit do hospody bylo dycky setkávání se s někým. Pivo je důležitá věc, ten hardware, ale ten software jsou ty lidi. To jsou ty řeči, ty myšlenky, ty mozky. Ale bejt alkoholik, chodit na to pivo, sedět tam a mlčet, tak to já neznám. Zním tu opilost, ale to je spíš vo nějaký euforii s přáteli.“

VYPRAVĚČKA

Václav Kahuda byl u toho, když se tu dali dohromady Tři Sestry. Na začátku jim píše texty. V roce 1990 vzniklo Na Staré kovárně jejich první album: Na Kovárně to je nářez.

38 O-TON VÁCLAV KAHUDA

„Tam nám narostly křídla, tam jsme se zformovaly. To bylo vopravdu klíčový místo, kde jsme se mezi dětstvím, mládím a dospělostí v takový mladický pospolitosti, jsme se zformovaly.“

VYPRAVĚČKA

Stará kovárna už dávno byla historií, a většina dnešních hospod je dokonce nekuřácká. Tak to dneska vypadá. Konec starých časů.

39 O-TON VÁCLAV KAHUDA

„Jsem sentimentální, jsem. Je to horší a horší. Víc a víc jsem sentimentální. A věřím, že ty androidi, co přijdou po nás, už naklonovaní, budou především sentimentální a to bude supersentimentalita.“

VYPRAVĚČKA

A pak najednou, jen na malý okamžik ukápnou v téhle podivné retro hospodě slzy. A co nás zachrání? Pivo!

40 O-TON VÁCLAV KAHUDA

„To je to přísloví: buď můžu být smutný, že mám polovinu piva, anebo můžu být veselý, že ještě mám pivo.“

MUSIK zesílit, potom ztlumit.

41 O-TON MARTIN BECKER/MARTINA LISA

„Also wenn ich jetzt in einer tschechischen Kneipe wäre, es würde dich nicht wundern, wenn ich um zwei Uhr nachts nackt auf dem Tisch tanze? Es wäre normal, oder was?“ „Wenn DU nackt auf dem Tisch tanzt, das würde mich wahrscheinlich sehr wundern.“ „Ich bin ja auch kein Tscheche.“ „(Lacht.) Aber das stimmt natürlich.“ „Du hast das schon erlebt, es haben Männer nackt auf dem Tisch getanzt vor dir, oder? Oder sich ausgezogen und sind auf den Tisch gestiegen.“ „Sich ausgezogen, ja, das gehört dazu, glaube ich.“

HLAS 1

Před hostincem U Bonaparta jsem se sesul na zed', abych si oddychl a v tu ránu přede mnou stál jeden pitomý přítel, hloupý žvanil, se kterým jsem večer předtím pil víno. Byl jsem v rozpacích, že mne zastihl v takové neutěšené situaci, a vzpomněv si, že víno, na které mne pozval, přivezl až z Moravy, zasípal jsem:

„Poslyš, to víno, co jsme včera pili, bylo báječné. Je mi po něm dnes skvěle...“

Přítel otevřel ústa a za moment mu z nich vypadlo: „Ale vždyť jsme pili celý večer Rum!“

(Filip Topol: „Den a noc“, s. 27.)

ATMO:Kejhání hus

42 O-TON PETR VLASÁK

„To se tam ozval náš pipouš, to je náš houser bláznivej, trotl no.“

VYPRAVĚČKA

Petr stojí ve svém vytahaném svetru na dvoře. Ten mu dneska patří jen zčásti. Většinu prodal sousedovi Jardovi, který má autodílnu. A tak se vzadu na dvoře povaluje hromada zrezivělých autosoučástek. Petrovi patří už jen dům a hospodářské stavení: stará stodola, kde dříve stávaly krávy, dnes Petr skladuje své dřevo.

ATMO: Petr řeže dřevo, přes to:

43 O-TON PETR VLASÁK

„Já jsem prostě takovej kousek, takovej zabitej vesničan, trotl no, já to jako vím.“

VYPRAVĚČKA

Naštípaná polena sahají až skoro ke střeše. Část z toho dostane Igor, ale většinu spotřebuje Petr sám.

ATMO pryč.

44 O-TON PETR VLASÁK

„No to je vod tý doby, co mám manželku, protože prohlásila, že je jí zima, tak se ze mě stal na tohle dříví.“

MUSIK Ivan Martin Jirous (Mejla Hlavsa - Basníci ticha), přes to:

VYPRAVĚČKA

Někdy začátkem nového tisíciletí Petr v Praze zase navštívil sňatkovou agenturu.

45 O-TON PETR VLASÁK

„A tak jsem zkusil napsat pátou, ozvala se mi ta, co mi právě saje krev, jak upír. A manželka Štěpána.“

VYPRAVĚČKA

Štěpána pochází ze Studců u Nymburka, ze stejného okresu jako Bohumil Hrabal. Je o rok starší než Petr. Tenkrát jí bylo 27 a Petrovi poslala dopis s fotografií. V roce 2002 se vezmou. A Štěpána se nastěhovala k němu na statek.

ATMO PETR (GEDICHT Vampirweib)

„kam mi zalez upír můj
bože při mně stůj
koukám na to vřele
nejsme už dlouho manželé
(jsme dlouho...)
a tak jsem se trotlem stal
že jsem si svého upíra před dvanácti lety vzal“

MUSIK pryč

KRÁL PÁBITELŮ

Přijde básník do hospody a objedná si pivo, aby vystřízlivěl.

ATMO Kneipe, přes to:

VYPRAVĚČKA

Včera slavila sestra Emila Hakla padesátiny. Posledního panáka do sebe kopl před pár hodinami. Emil Hakl – pod očima kruhy jako dva půlměsíce, ale ty má, jak nás přesvědčí fotky, pořád. Odjakživa bydlí na Vinohradech, na hranici s Žižkovem.

Dneska je to tu plné hipsterů a tomu odpovídá i většina místních podniků.

46 O-TON EMIL HAKL

„Já vím, že vaše téma jsou Kneipe, ale to bývalo v 70., 80. letech, dnes už ty hospody nejsou místem, kde by se lidi setkávali pravidelně.“

VYPRAVĚČKA

Emil Hakl, ročník 1958, vystudoval Konzervatoř Jaroslava Ježka, pracoval mimo jiné jako strojník, zvukař a reklamní textař. Byl třikrát ženatý a tolikrát je i rozvedený. A vždycky psal. Jeho povídky a romány se dříve nebo později odehrávají v hospodách, barech a různých brlozích. Ale při psaní Hakl nikdy nesahá po pekelných substancích, jakými jsou pivo, kouř a hospodské filosofování.

47 O-TON EMIL HAKL

„Pít si myslím, že celkově člověka zabíjí, postupně, alkohol otupuje. Je to součástí legendy. Málokdo si to přizná. Já se teda snažím pít čím dál méně.“

48 O-TON EMIL HAKL

„Na rozdíl od marihuany, ta vůbec neobtěžuje. Když si dáte optimální množství, rozpustíte v másle, říká se tomu ghí, a na to dáte tři vajíčka, takže máte i snídani. A nedáte tam toho moc ani málo, tak to potom člověk celý den píše, tam opravdu můžu říct, zodpovědně, že tam nacházím inspiraci, která je jinak vágní pojem, tak tam opravdu je.“

VYPRAVĚČKA

Tak například v Haklově románu „O rodičích a dětech“ vyzvedne protagonista – jehož podoba s autorem je nepřehlédnutelná – svého otce v ZOO, pracuje tam, aby si přivydělal k důchodu. Otec sebou přinesl výstřižky z novin, s různými kuriozitami ze světa. A pak se spolu posadí a až díky pivu spolu dokáží pořádně mluvit.

49 O-TON EMIL HAKL

„Schází tady opozice a to je prostě problém. Schází tady to, co dělá společnost společností a to je obyčejná lidská solidarita. Když schází solidarita, tak osobní akt nesouhlasuje pouhým osobním plácnutím do bláta a nic se neděje.“

VYPRAVĚČKA

Emil Hakl se jen taktak drží na nohou, ale zato pevně svého piva. A ačkoliv mu po takové noci není úplně do řeči, drží se. Chvilí vypadá zdecimovaně, rezignovaně, jen tak sedí a tiše trpí. A pak zničehonic, když už s tím nikdo nepočítal, se jeho tvář najednou rozzáří.

50 O-TON EMIL HAKL

„Protože se tady chodí do hospod, tak nejméně jednou, až dvakrát či třikrát do týdně, mám tento mystický zážitek, že jsem se potkal s lidmi, kteří hovoří stejnou řečí a měli jsme si co říct, ano, to tady pořád funguje.“

51 O-TON EMIL HAKL

„Když se vyskytne náhodné setkání, tak tam ten fenomén pražských hospod opravdu zafunguje, stane se, že se potkáte s někým, seznámíte se a kalíte spolu do pěti do rána, to je jedna z věcí, který mě držej při životě.“

KRÁL PÁBITELŮ

Ten týpek teď právě propil noc, a zbytek noci strávil v tramvaji. Sem a tam projížděl Prahou, takže si teď zaslouží chvilku odpočinku, na lavici v lokálu. Háček je v tom, že ten týpek je zároveň místní kuchař. A když se číšníkovi ani po několik pokusech nepodaří ho vzbudit, musí jít do kuchyně místo něj. Raději se škvařit ve snech než kuchtit s kocovinou.

68 O-TON PETRA HULOVA

„It’s something between café and bar, and I don’t really like to call it anyhow, I prefer to call it just ‚Zenit’ that is its name. We do have literary events there, like readings or book launchings, or we invite authors to cook there, but I didn’t want to make it a literary café.“

VYPRAVĚČKA

Něco mezi kavárnou a barem, říká Petra Hůlová, příhodnější název neexistuje, a i když se tu často konají literární akce – literární kavárna to není. Takže tady se kruh uzavírá, zrovna v jedné z nejpoblábnějších ulic dnešní mladé Prahy. ZENIT je v Krymské, ve Vršovicích. Vybavení je skromné, podlaha vyleštěná. To místo už nemá nic moc společného s hospodama, o nichž se bavíme. Skvěle tu vaří. A nepije se tu jenom pivo.

69 O-TON PETRA HULOVA

„I rather keep it ambivalent, and some people come there to drink heavily in the evening, some people come there rather in the morning for coffee, and a paper. The people who come there are very diverse, and I like that you can’t really define the character of the place so easily.“

VYPRAVĚČKA

A je to univerzální místo – někdo se sem chodí opít, někdo sem zajde ráno na kafe nebo si třeba v klidu přečíst noviny, popisuje Petra Hůlová, mimochodem náruživá kuřačka, spisovatelka, rodačka z Prahy, ročník 1978. Etnoložka, která viděla půl světa, žila v Mongolsku a ve Spojených státech – a napsala o tom úspěšné knihy. Pak se vrátila zpátky do Prahy. A teď vlastní něco jako českou hospodu.

70 O-TON PETRA HULOVA

„In some ways we would like to be avant-garde, so the renaissance of another bar age, let’s say, but in other ways we prefer to be conservative and obsolete in terms of

this resistance against, let's say, this ordering through your cellphone that I hate.“

!!NEW!! VYPRAVĚČKA:

A ve své kavárně nechtává tak nějak ožít již téměř zapomenutou barovou epochu, něco mezi avantgardou a konzervatismem. Snaží se tak úplně nepodlehout nadvládě smartfounové generace.

MUSIK: Franz Schubert, Messe No. 5 in As-Dur, přes to:

VYPRAVĚČKA

Na pódiu stojí chlapík ve vytahaném svetru. Působí trochu nemotorně. Nejistě vykročí ze stínu do světla reflektorů. Tam, kde ještě nikdy nestál. Celý svůj život byl šikanován, nikdo mu nevěřil, pokládali ho za blázna, za cvoka, smáli se mu a nikdo ho neposlouchal, chovali se k němu hůř než k psovi.

ATMO: AUSZUG PETR MIT MUSIK, darüber:

„šoky já mám po ránu
dyž vidím vedle sebe Štěpánu
kam já sem kam to kles
že jsem do jejího lože vlez
co jsem to provedl brzy
místo štěstí naděje roním slzy
ted' se mi mojí ženou se stala
kam já hlupák já blbec oči dal
co jsem to já provedl
byla to jenom hloupá chemie
já tupec vydal svoje spermie
a tak pěkně tiše
to skončilo tou dcerou
co splodila se pěkně tiše

kdepak já mám pomněnku milou dcerku Kačenku
bůh dobrý byl
ach bože proč já jsem s upírem skončil
a musím s ní tedy pořád žít
chce se mi z toho pěkně blít
ach bože ne
nechci pokračovat
teď se nechci tvářit směle
aj tak se tedy budu trápit dál
budu hledat ideál
pěkně hezky zcizení
manželství je pro mě legální vězení
dobře se rozmyslete
do manželství nelezte brzy
budete jako já smutně ronit jenom slzy“

VYPRAVĚČKA

Ale teď stojí Petr nahoře. Lidé se něj upřeně dívají, na toho třídiče odpadů odněkud, odnikud, daleko od Prahy.

O-TON weg.

52 O-TON PETR VLASÁK

„Není to jako umělecký vypilovaný, ale je to jak se říká venkovsky, co na srdci to na jazyku.“

ATMO: ÚSEK PETR S HUDBOU, přes to:

„nahoře na vršíčku
hnusný město Stochov stojí
ach bože radost sotva dvojí

je to boží neštěstí
trapný je to jejich náměstí
nejvíce hloupost cíli dá
je ta budova je prosklená
jejiž marjá to je hnusný město
bože proč sem ta vesnice patří přesto
co to se mnou provedli
proč mě sem rodiče přivedli“

VYPRAVĚČKA

Igor Malijevský a Jaroslav Rudiš Petrovi a jeho poezii otevřeli scénu. Pozvali ho do svého literárního kabaretu do Prahy. Jeho vystoupení sklidilo velký úspěch. Později ho přemluvili, aby se účastnil soutěže ve slam poetry. Tam se ale Petr neovládl a začal nahlas komentovat vystoupení ostatních a to se mu se samozřejmě vrátilo – jeho sen o vítězství se tak rozplynul jako dým. A s ním i sen o velké kariéře.

I když vlastně možná to tak muselo být. Důsledný každopádně je, tenhle týpek, jehož kapitál spočívá v tom, že je to *PETR*.

53 O-TON PETR VLASÁK

„No ale v září toho roku 2009 to byl takovej paradox, že jsem na tom ekágéčko o lásce a smrti a pak se mi skutečně to naplnila, ta smrti, to mi tehdy umřela matka, je to taková smutná ironie, ale to člověk už musí brát pragmaticky.“

ATMO: ÚRYVEK PETR BÁSNÍ, přes to:

KRÁL PÁBITELŮ

A Petr veršuje, veršuje a nebere to konce. Teď umlkly poslední hovory v hospodě. Tuláci za okny zůstali němě stát a všichni mu napjatě naslouchají. A na jeho pohublá ramena usedají slavíci a i ti mu jen tiše naslouchají. A měsíc se o něco málo skloní k zemi a naslouchá mu... a celý vesmír jako by na zlomek vteřiny zatajil dech.

MUSIK: Franz Schubert, Messe No. 5 in As-Dur

MUSIK weg.

ATMO: Kneipe, Zum Wohl Anstoßen

58 O-TON MARTIN BECKER/MARTINA LISA

„Wir müssen noch über eine Sache sprechen, die, glaube ich, sehr, sehr wichtig ist: die tschechische Kneipe und die Frauen. Weil das scheint ja alles sehr, sehr, sehr männerdominiert zu sein. Ich meine, es wirkt schon so, als sei das recht männerdominiert alles.“ „Na ja, die ganze Gesellschaft ist ja ziemlich männerdominiert (lacht). Das ist jetzt etwas übertrieben, aber das würde ich schon sagen, dass man das in der Kneipe noch sehr, wie soll man sagen, in einer hervorgehobenen Art und Weise sieht, wie die Gesellschaft eigentlich funktioniert. Du lässt dir viel ja auch nicht gefallen, oder? Du machst auch gern schon mal Armdrücken in der Kneipe.“ „Das habe ich tatsächlich oft gemacht, ja.“ „Immer gewonnen?“ „Meistens.“ „Und was haben die Männer dann gesagt?“ „Die haben mir meistens das Bier ausgeben müssen.“ „Und das war dein Ziel eigentlich, oder?“ „Ja, darum ging's mir.“

HLAS 1

„Potřeba pít seděla celá zchvácená vedle na židli, protože jsem pil jako nezjednaný – což je blbé přirovnání, protože jsem právě pil jako člověk zjednaný na pití. Za chvíli mne již nechtěli obsloužit, neboť číšník sleduje, jak je Deprese stále rozjetější a Potřeba pít sjíždí pod stůl, vykázal mne z restaurace i s mými družkami, ovšem bez obsahu mé portmonky, který se opět stal státním oběživem.

Nešťastný a zlomený jsem dorazil na Malou Stranu [...]“

(Filip Topol: „Den a Noc“, s. 33)

ATMO: OSLAVA PRO PETRA, přes to:

VYPRAVĚČKA

Malý kamenný dům v Čelochovicích, hned vedle Petrova statku. Tady bydlí Igor Malijevský. Dneska je to tu plné lidí, 20, 30 hostů, živá hudba, krátká scénická čtení. Ale všichni jsou tu jen kvůli Petrovi.

ATMO: PETR BÁSNÍ, SKUPINA HRAJE, přes to:

VYPRAVĚČKA

Ve svých tlapách, kterými normálně třídí odpadky, svírá Petr mikrofon. A najednou se zdá jako by nikdy nedělal nic jiného, než stál před publikem a ve verších vyprávěl o svém milostném životě, o maloměšťáctví na vesnici, kde žije, o ranách osudu a o krásách světa. Jediný, kdo ho přeruší, je dcera Kačenka, která ho jednou napomene, když se jí zdá, že už je toho všeho moc. Ale Petr ji vůbec nevnímá.

ATMO: Hospodská hudba, Hlasy na oslavě

VYPRAVĚČKA

Po svém vystoupení Petr spořádá několik porcí pečené husy s knedlíkem. Ale za nedlouho už je toho na něj moc. Zvedá se a ve svém vytahaném svetru pomalu sejde po schodech, projde přes dvůr a v tu ránu je pryč. A celá akce na jeho počest je přitom ještě v plném proudu.

60 O-TON MARTINA LISA

„Aber das ist tatsächlich eine Welt, wo man nicht wirklich weiß: Ist es die Hölle, oder ist es sie nicht? Man geht da rein und kommt sehr schlecht raus, aber man ist ja auch wie im Bann. Man trifft Leute, die dir einfach ganz wunderbare Geschichten erzählen, und du sitzt da und hörst zu. Dann kommt plötzlich der Besitzer und erzählt dir von irgendwelchen Theaterstücken oder von den Plänen

für gestern und für morgen (lacht), und dann trinkt man noch einen Schnaps, und dann redet man über Gott und die Welt – das ist schön. Und dann ist plötzlich vier Uhr morgens.“

ATMO pryč.

KRÁL PÁBITELŮ

... najednou už tu nikdo nezbyl. Obrácené židle stojí na stolech. Na ulici mlčí slavíci. A Petr leží v posteli a sní. A tuláci už se zase toulají po městech. A najednou je tady, ten okamžik, kterého se bojíme, možná i více než samotné smrti, ta každodenní rána pěstí, přímo do žaludku, do toho místa, z něhož není návratu, kde nikdo nemluví. A vrchní lakonicky pronese: končíme! Zavíráme!

MUSIK Tři Sestry, LIVE Zelena, přes to:

[konec]

HLAS 1

Když jde básník do hospody aneb Petrův princip.

Autoři: Tabea Soergel, Martin Becker, Martina Lisa.

Účinkovali: Emil Hakl, Petr Hruška, Václav Kahuda, Martina Lisa, Igor Malijevský a Petr Vlasák.

Vypravěčka: Valerie Zawadská

Král pábitelů: Zdeněk Maryška

Hlas 1 : Kajetán Písařovic

Zazněly ukázky z povídky Filipa Topola „Den a noc“ a z básní Petra Hrušky.

Dramaturgie: Eva Nachmilnerová

Režie: Martin Becker

Režijní spolupráce: Brit Jensen

Zvukový mistr: Radek Veselý

Dokument vznikl v koprodukcí rozhlasů Südwestrundfunk, Deutschlandfunk, Mitteldeutscher Rundfunk a Českého rozhlasu v roce 2015.